

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК УНІВЕРСАЛІЯ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ**

Гарань Наталія Станіславівна
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Фатальчук Сергій Дмитрович
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Смоляр Єлизавета Дмитрівна
здобувач вищої освіти I курсу денної форми навчання
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Те, що становить умову, за якою єдино
можливо, щоб щось було метою само по собі,
має не просто відносну цінність, тобто ціну,
але внутрішню цінність, тобто гідність.

I. Кант

У підсумковому документі Саміту ООН «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» було затверджено сімнадцять цілей сталого розвитку, серед яких були визначені: «забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх». Зазначене свідчить про те, що в інформаційну епоху саме освіта повинна стати наріжним каменем, а суспільні інновації мають містити гінкий динамізм, швидку зміну знань і технологій. За окреслених умов значно підвищується соціальне значення держави у забезпеченні доступу до якісної освіти, можливості набуття високого рівня знань, відповідних умінь і компетентностей. Глобальний розвиток публічності, істотне розширення інформаційного простору стало не тільки суттєвим кроком вперед до прогресу та загальної інформатизації, але і породило практику інтелектуальних правопорушень шляхом привласнення чужих ідей, думок, що пов'язано з легкодоступністю інтелектуальної власності та простотою її копіювання. Таким чином, потреба в утвердженні принципів академічної доброчесності в якості пріоритетних, обумовлюють необхідність дослідження означеної проблеми.

Проаналізовані нами науково-педагогічні дослідження, публіцистичні праці доводять, що практиками та теоретиками психолого-педагогічної науки приділено значну увагу вивченню питання академічної доброчесності. Так, у дослідженні Шюю Лю, Кірстен С. Хохстедт, Трісії Бертрам Галлант та ін. було розглянуто, як семінар-практикум із професійного розвитку впливав на перспективи викладачів щодо включення академічної доброчесності в інженерні курси. Семінар-практикум передбачав три аспекти: 1) підвищення самоефективності викладачів академічної доброчесності та професійна етика; 2) сприяння розробці освітніх стратегій щодо доброчесності й етики викладання; 3) підтримка виконання в освітніх закладах навчальних планів. Ця робота стала першим кроком у сприянні обговоренню академічної доброчесності на інженерних курсах і підтримці викладачів при підготовці студентів до етичних професійних вправ. Досліджуючи перспективи викладачів щодо викладання академічної доброчесності та змін у їх навчальному плані, це дослідження

виявило актуальні проблеми та надало важливі наслідки для майбутньої етичної освіти в галузі інженерії та техніки (Liu S. et al., 2015).

Надзвичайну актуальність для нашої роботи представляє колективна монографія, що містить поглиблений аналіз нових загроз академічній доброчесності та практичні, обґрунтовані фактичними даними рекомендації щодо формування культури доброчесності. Видання включає найновіші дослідження з питань обману за контрактом, а також способи ідентифікації та реагування на них. Всесвітньо відомі науковці з різних дисциплін і країн висвітлили набутий досвід щодо існуючих і нових загроз академічній доброчесності та запропонували обґрунтовані фактичні поради всім зацікавленим сторонам вищої освіти із вирішення означених питань (Gallant T.V. et al., 2020). У статті «Покарання недостатньо: моральний імператив реагування на шахрайство» автори стверджують, що коледжі та університети мають етичний обов'язок реагувати на проблему обману таким чином, щоб виконати обов'язок вищої освіти у сприянні моральному та громадянському розвитку студентів. Після проведеного порівняльного аналізу та протиставлення підходів до покарання і протидії обману, вони досліджують обсяг та наявну межу покари. Підсумком статті є заклик до дій для всіх коледжів й університетів взяти на себе зобов'язання відійти від каральних заходів і підходити до запобігання у заходах протидії шахрайству та недоброчесності (Stephens J. M. et al., 2020).

Вирішення актуальних освітніх проблем нового тисячоліття має спрямовуватися на формування достеменних відвітів викликам епохи до змісту, новітніх підходів і рішень, із урахуванням глобалізації, швидкого зростання інформаційної насиченості всіх науково-технічних сфер, прискореного розвитку інформаційних технологій і багато чого іншого.

Уведення компетентнісного підходу та низки інших нововведень, що є відкликом на запити соціуму на нагальну потребу в підтвердженні українських дипломів в інших країнах, глобалізаційні процеси, що відбуваються в світі, призвели до підвищення мобільності людей, до спрощення можливостей міграції та працевлаштування. До того ж, щоб залишатися професійно затребуваним фахівцем, необхідні гарантії того, що рівень освіти, отриманий в Україні, відповідатиме встановленим стандартам і вимогам інших країн.

Загальновідомо, що прояви нечесності здобувачів у навчальній діяльності уклалися століттями і багато в чому схожі, починаючи від застаріло-традиційних штампів «шпаргалок» і закінчуючи використанням сучасних девайсів і технологій. Проаналізовані нами розвідки американських учених дають можливість говорити про те, що значна робота щодо впровадження й утвердження принципів академічної доброчесності проводиться в освітніх закладах Канади та США. У кодексі честі здобувачів вищої освіти одного з університетів прописано, що кожен здобувач має бути академічно доброчесним і не сприйматиме академічну недоброчесність інших. За свідченнями викладачів і здобувачів освіти, визначених у кодексі зобов'язань чітко дотримуються. В основу закладено принцип «конкуренції», виходячи з якого, всі повинні діяти чесно, бо нечесні шляхи здобуття освіти зачіпають інтересикожного учасника освітнього процесу. Внаслідок декларування та проведення політики доброчесності випадки порушень стають відомими адміністрації університету, що може призвести до позбавлення стипендії, а також до відпрацювання на суспільно корисних роботах і до відрахування з університету на семестр або назавжди.

Уважаємо за необхідне зазначити, що прояви академічної недоброчесності можуть сформувати у викладача ілюзорну завищену самооцінку та девальвацію цінності об'єктивного оцінювання знань здобувачів. Практичний досвід упровадження принципів академічної доброчесності в освітніх закладах України свідчить про достатньо м'яку систему покарань. У більшості випадків обмежуються прийняттям заходів лише у випадках дуже грубих порушень.

Не викликає заперечень і той факт, що у ході модернізації системи вищої освіти України проблему академічної доброчесності неможливо ігнорувати. Превентивні заходи задля

запобігання проявам нечесності повинні розпочинатися з перших днів навчання в освітньому закладі. А успішність реалізації залежить не лише від зусиль окремих викладачів, а й від усього науково-педагогічного загалу та спільноти здобувачів освіти. Утвердження принципів академічної доброчесності, створення обстановки взаємної вимогливості та чесності, відсутності подвійних стандартів, покарання в разі кожного прояву нечесності, атмосфера довіри, справедливості по відношенню до тих, хто сумлінно дотримується положень кодексу честі та виконує свої посадові обов'язки – сприятимуть скоршій ефективній реалізації поставлених завдань.

Поступовий відхід від застарілих освітніх схем, широке використання інноваційних технологій, модернізація освітнього процесу роблять абсолютно необхідною роботу з утвердження принципів академічної доброчесності. Осучаснення освітнього простору значно актуалізує не лише питання плагіату в наукових роботах і нечесного оцінювання, а й висуває на перший план проблему запровадження та успішної роботи в закладах освіти комісій із питань етики та академічної доброчесності. Показником же відповідності сучасним освітнім запитам і соціокультурним змінам і є усвідомлено сформований рівень академічної доброчесності, що сприятиме вирішенню актуальних завдань і задоволенню освітніх потреб, вдосконаленню й активнішому використанню антиплагіатних програм, навчанню академічному письму, сумлінному дотриманню принципів академічної доброчесності та проведенню серед здобувачів освіти роз'яснювальних кампаній щодо необхідності написання оригінальних досліджень, формуванню поважного ставлення до чужих наукових робіт.

Література

1. Liu, S., Zappe, S. E., Mena, I. B., Litzinger, T., Hochstedt, K. S., & Gallant, T. B. (2015). Faculty perspectives about incorporating academic integrity into engineering courses. ASEE Annual Conference and Exposition, Conference Proceedings, 122nd ASEE Annual Conference and Exposition: Making Value for Society <https://pennstate.pure.elsevier.com/en/publications/faculty-perspectives-about-incorporating-academic-integrity-into>
2. Leveraging the teachable moment: what, if anything, can students learn from cheating? T.B. Gallant. A Research Agenda for Academic Integrity, 2020. <https://www.elgaronline.com/view/edcoll/9781789903768/9781789903768.00011.xml>
3. T. Bertram Gallant, J. M. Stephens. Punishment Is Not Enough: The Moral Imperative of Responding to Cheating With a Developmental Approach Journal of College and Character 21 (2), 2020, 57-66.

ЩО ТАКЕ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ?

Тепла Оксана

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
романо-германських мов і перекладу*

*Крюкова Вікторія
студентка I курсу*

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
totoxana78@gmail.com*

Міжнародний центр академічної доброчесності трактує академічну доброчесність як дотримання п'яти засадничих принципів: чесність, довіра, справедливість, повага і відповідальність. Ми поділяємо погляди дослідників у тому, що ці фундаментальні цінності повинні бути доповнені готовністю імплементувати їх в практику освітньо-наукового